
Vergaderjaar 2012–2013

21 501-20

Europese Raad

Nr. 689

**BRIEF VAN DE MINISTER EN STAATSSECRETARIS VAN BUITEN-
LANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Den Haag, 23 oktober 2012

Hierbij bieden wij u aan, mede namens de minister-president, het verslag van de Europese Raad van 18 en 19 oktober 2012.

De minister van Buitenlandse Zaken,
U. Rosenthal

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
H. P. M. Knapen

Verslag van de Europese Raad van 18 en 19 oktober 2012

Deze reguliere Europese Raad was vooral gewijd aan het tussenrapport over de versterking van de Economische en Monetaire Unie (EMU) dat – zoals werd afgesproken tijdens de Europese Raad van juni jl. – is opgesteld door Europese Raadsvoorzitter Van Rompuy in samenwerking met Commissievoorzitter Barroso, Eurogroepvoorzitter Juncker en ECB-voorzitter Draghi. Ook kwamen het Pact voor Groei en Werkgelegenheid, de betrekkingen met China en de situatie in Syrië, Iran en Mali aan de orde.

De bijeenkomst begon met de gebruikelijke gedachtewisseling met de heer Martin Schulz, voorzitter van het Europees Parlement (toespraak bijgevoegd) 1).

Pact voor Groei en Werkgelegenheid

Op basis van een verslag van de Commissie besprak de Europese Raad de voortgang die is geboekt ten aanzien van de uitvoering van het Pact. Hoewel er, aldus het verslag, behoorlijke voortgang is gerealiseerd, moet er op bepaalde onderdelen nog meer worden gedaan.

Minister-president Rutte verwelkomde het in oktober gepresenteerde tweede wetgevingspakket voor de interne markt (*Single market Act II*). Maar vanzelfsprekend moeten we ook doorgaan met de voltooiing van de behandeling van de wetgevingsvoorstellen voortvloeiend uit het eerste pakket. Hij riep alle betrokkenen op ernaar te streven vóór het einde van dit jaar die behandeling af te ronden, in het bijzonder de regels voor het unitair octrooi. Minister-president Rutte sprak zijn steun uit voor strakke monitoring van voortgang op interne-marktdossiers door de Europese Raad en de Raad van Concurrentievermogen. Dit om de druk op de ketel te houden. Als verdere prioriteiten van Nederland in de groei-agenda noemde hij onderzoek en ontwikkeling, de digitale interne markt, terugdringing van administratieve lasten voor het bedrijfsleven, toegang tot financiering en vrijhandel met derde landen.

De Europese Raad nam conclusies aan over onder meer snelle behandeling van de nog te verschijnen voorstellen voortvloeiend uit het tweede wetgevingspakket inzake de interne markt en voltooiing van de digitale markt in 2015. De ER-conclusies sporen tevens aan aan tot snelle vooruitgang ten aanzien van de voorgestelde nieuwe programma's voor onderzoek en innovatie (Horizon 2020), het verlagen van de administratieve lastendruk voor het MKB en verbetering van de samenwerking tussen lidstaten en Commissie gedurende het Europees Semester. Ten aanzien van de internationale handel roept de Europese Raad op tot het spoedig afsluiten van de onderhandelingen over de vrijhandelsakkoorden met Canada en Singapore en het van start gaan van de onderhandelingen over een vrijhandelsakkoord met Japan.

Tussenrapport over de EMU

Minister-president Rutte plaatste de versterking van de EMU in de bredere context van het belang van economische groei in de EU, versterking van het concurrentievermogen en een goed functionerende interne markt. Hij wilde meer evenwicht zien tussen de vier pijlers in het eindrapport, meer nadruk bijvoorbeeld op begrotingsdiscipline als voorwaarde voor stabiliteit.

De minister-president verklaarde in beginsel voorstander te zijn van een *bankenunie* maar tevens dat dan ook moet worden gekozen voor kwaliteit in plaats van snelheid: er zal tijd overheen gaan voordat alle onderdelen in de juiste volgorde goed zijn opgezet en aan alle voorwaarden is voldaan. Als niet gekozen wordt voor een verstandige aanpak lopen we te grote risico's. Hij gaf aan dat Nederland de voorwaarden en de volgordelijkheid terug wil zien in het eindrapport. Daarin schiet het tussenrapport, dat op veel onderdelen nog onduidelijk is, tekort.

Voordat het Europese toezicht van start kan gaan, moet de kapitaalvereistenrichtlijn (CRD-IV) zijn aangenomen, zo gaf de minister-president aan. Verder zal Nederland inzetten op de aanneming van de richtlijnen die de nationale resolutiemechanismen en depositogarantiestelsels harmoniseren, vóór introductie van het instrument van directe herkapitalisatie door ESM.

Belangrijke onderdelen van een *volledige* bankenunie zijn een Europees depositogarantiestelsel en een Europees afwikkelingsfonds, aldus minister-president Rutte. Een Europees depositogarantiefonds en een Europese afwikkelingsautoriteit (en afwikkelingsfonds) moeten tegelijkertijd van start gaan. Voordat deze vormen van risicodeling geïntroduceerd kunnen worden, moet aan een aantal strenge voorwaarden zijn voldaan, zoals een vergelijkbare financiële gezondheid van banken en verdere harmonisatie van wet- en regelgeving.

De Europese Raad nodigde de Europese mede-wetgevers (Raad en Europees Parlement) uit om de wetsvoorstellen van de Commissie om een Europees toezichtmechanisme voor banken (*Single Supervisory Mechanism*) in te richten, met prioriteit te behandelen met als doel per 1 januari 2013 overeenstemming te bereiken over het juridische raamwerk voor dit mechanisme. In de loop van 2013 zal, zo besloot de Europese Raad, gewerkt worden aan de operationele uitwerking van dit raamwerk.

De Europese Raad wees op de noodzaak om binnen de ECB de taken wat betreft monetair beleid en banktoezicht duidelijk te scheiden. Eurozonelanden en niet-Eurozonelanden moeten in het toezichtmechanisme evenwichtig worden behandeld en vertegenwoordigd zijn. Van het allergrootste belang is dat verder wordt gewerkt aan een *single rulebook* (een set gemeenschappelijke regels) voor de banken om het centrale toezicht te onderbouwen.

De Europese Raad riep op tot snelle aanneming van de door de Commissie voorgestelde wetgeving inzake harmonisatie van de nationale regels voor afwikkeling van banken en depositogarantiestelsels. Ook riepen de staatshoofden en regeringsleiders op tot spoedige afronding van het *single rulebook*, met inbegrip van de regels inzake kapitaalvereisten voor banken (CRR/CRD IV) per eind 2012.

De Europese Raad verzocht de Eurogroep om de precieze operationele criteria op te stellen voor directe herkapitalisatie van banken door het ESM. De Europese Raad herhaalde in dit verband zijn conclusie van juni jl.: wanneer er een doelmatig¹ gemeenschappelijk toezichtmechanisme, waarbij ook de ECB is betrokken, wordt ingevoerd, zou het ESM op grond van een reguliere beslissing de mogelijkheid kunnen hebben banken in de Eurozone rechtstreeks te herkapitaliseren.

Over het idee van een begrotingsinstrument voor de Eurozonelanden stelde minister-president Rutte samen met andere staatshoofden c.q. regeringsleiders een aantal vragen: hoe verhoudt dit instrument zich tot de bestaande fondsen zoals de structuurfondsen en het Meerjarig

¹ Het woord «doelmatig», zoals gebruikt in de Nederlandse vertaling van de conclusies van de Europese Raad, is een vertaling van het Engelse woord «effective».

Financieel Kader (MFK), de verhoging van het kapitaal van de EIB waartoe de Europese Raad in juni had besloten en het ESM? Is zo'n instrument echt nodig? In de discussie werd hem geantwoord dat het een fonds zou kunnen betreffen dat bijvoorbeeld betaald zou kunnen worden uit de opbrengsten van de nog in te voeren *financial transaction tax* en bedoeld om plotselinge schokken op te vangen in Eurozonelanden. Er bleef echter ook is nog veel onduidelijk, omdat er nog geen nadere uitwerking van de ideeën voor handen is. De Europese Raad besloot dat in het kader van een *geïntegreerd begrotingsraamwerk* voor de EMU verdere mechanismen binnen de Eurozone zullen worden onderzocht, waaronder een passend financieel instrument. Dit onderzoeksproces zal los staan van de voorbereiding van het nieuwe MFK.

Minister-president Rutte gaf evenals enkele andere staatshoofden c.q. regeringsleiders aan dat hij nog veel vragen heeft over de contracten die individuele Eurozonelanden zouden moeten afsluiten met de EU-instellingen: met wie zouden die contracten worden afgesloten? Met de Commissie? Nederland wil een strenge en onafhankelijke toezichthouder. Wat is de toegevoegde waarde van zulke contracten? We hebben al het Europees semester en alle daarin opgenomen instrumenten. Ook is in artikel 5 van het Stabiliteitsverdrag afgesproken dat lidstaten met een buitensporig tekort tevens een economisch partnerschapprogramma moeten opstellen. Dit wordt tevens opgenomen in het zogenaamde *two-pack* waarover Raad en Europees Parlement op dit moment onderhandelen. Geldt het voorstel voor een nieuw instrument ook voor landen die aan de criteria voldoen en zich aan de regels houden?

In de discussie werd aangeduid dat er wordt gedacht aan wederzijdse, vrijwillig aan te gane verplichtingen tussen gelijkwaardige partijen, dat wil zeggen een lidstaat aan de ene kant en aan de EU-zijde in ieder geval de Commissie. Daarbij zal zoveel mogelijk worden voortgebouwd op reeds bestaande procedures.

De Europese Raad concludeerde dat het idee zal worden onderzocht dat Eurozonelanden individuele arrangementen van contractuele aard met EU-instellingen afsluiten over de hervormingen die zij op zich nemen en over de uitvoering daarvan. Deze arrangementen kunnen verbonden zijn, aldus de conclusies, met de hervormingen zoals aangeduid in de landenspecifieke aanbevelingen die de Raad jaarlijks vaststelt en bouwen voort op EU-procedures.

Minister-president Rutte bevestigde dat de *democratische legitimiteit* van de EMU-besluitvorming moet worden gewaarborgd. De uitwerking kan plaatsvinden wanneer we meer duidelijkheid hebben over wat we onder de eerste drie pijlers aan maatregelen willen treffen. We moeten de nadruk leggen op de nationale parlementen – die kunnen meer samenwerken, bijvoorbeeld in het kader van de gele-kaartprocedure. Ook zouden ze vaker Commissarissen kunnen uitnodigen voor hoorzittingen en hun samenwerking met het Europees Parlement verbeteren.

Minister-president Rutte bracht ook naar voren dat hij veel belang hecht aan de samenhang binnen de EU-27, niet in de laatste plaats vanwege het behoud van een goed functionerende interne markt. Tegelijkertijd moeten we de EMU-besluitvorming beter inbedden in de nationale parlementen.

De Europese Raad besloot dat als vervolg op het tussenrapport over de versterking van de EMU de besprekingen van Europese Raadsvoorzitter Van Rompuy met de lidstaten en met het Europees Parlement over de verschillende onderdelen zullen worden voortgezet. Minister-president

Rutte drong er in dit verband op aan dat het eindrapport de door hem gestelde vraagstukken adresseert.

De Europese Raad kijkt uit naar een precieze routekaart met een tijdshorizon die wordt voorgelegd aan de bijeenkomst van december a.s., opdat de Europese Raad voortgang kan maken met alle essentiële bouwstenen van een verbeterde EMU. In dit proces zal maximale openheid en transparantie worden betracht richting de niet-leden van de Eurozone en zal de integriteit van de interne markt worden gerespecteerd. Het eindrapport zal concrete voorstellen bevatten om dit te realiseren. In dit stadium heeft de Europese Raad zich naar aanleiding van de discussie over het tussenrapport op generlei wijze gecommitteerd.

Situatie in de Eurozone

De staatshoofden en regeringsleiders van de Eurozone verwelkomden in een aparte verklaring de voortgang die Griekenland en de trojka maken bij het bereiken van overeenstemming over de beleidsmaatregelen die de basis vormen van het aanpassingsprogramma. Dat programma moet weer op koers worden gebracht. De Eurogroep zal de uitkomsten van het trojka-onderzoek bestuderen en vervolgens de noodzakelijke besluiten nemen. De Griekse regering en de Griekse bevolking werden aange-moedigd om de begrotings- en structurele hervormingen voort te zetten.

Strategische partners

In het kader van de afspraken die in de Europese Raad van 16 september 2010 zijn gemaakt over de omgang met strategische partners, spraken de staatshoofden en regeringsleiders over de betrekkingen van de EU met China, waar momenteel een wisseling van het leiderschap plaatsvindt. De Europese Raad benadrukte het belang van strategisch handelen op basis van duidelijke prioriteiten en van gecoördineerd optreden tussen de EU en de individuele lidstaten. Hierbij dient aandacht besteed te worden aan samenwerking op onder andere de terreinen economie, mensenrechten en veiligheid. De Europese Raad wees in dat verband ook op het belang van de *rule of law* voor voorspelbare en stabiele economische betrekkingen.

Syrië

De Europese Raad uitte zijn afschuw over de verslechterende situatie in Syrië, steunde de inspanningen van Lakhdar Brahimi om te komen tot een politieke oplossing en riep alle betrokkenen, in het bijzonder de landen in de regio en de leden van de VN-Veiligheidsraad, op Brahimi's inspanningen te ondersteunen. Voorts riepen de staatshoofden en regeringsleiders alle partijen op tot het staken van het geweld en verklaarden zij zich bereid tot het verlenen van verdere humanitaire hulp. Ook verklaarden zij zich bereid tot ondersteuning van de transitie zodra deze aanvangt en tot steun aan de capaciteitsopbouw van het maatschappelijk middenveld. Tot slot riep de Europese Raad alle oppositiegroepen op het eens te worden over gedeelde principes op basis waarvan een inclusieve, ordelijke en vreedzame transitie kan plaatsvinden.

Iran en Mali

Inzake Iran sprak de Europese Raad zijn diepe zorgen uit over het nucleaire programma en verwelkomde hij de additionele sancties die zijn afgekondigd door de Raad Buitenlandse Zaken van 15 oktober jl. De staatshoofden en regeringsleiders betuigden opnieuw hun steun aan Hoge Vertegenwoordiger Ashton, die namens de P5+1 poogt te komen tot

een betekenisvolle en constructieve dialoog met Iran. Ook gaven zij aan dat de druk op Iran verder kan worden opgevoerd indien Iran blijft weigeren aan de eisen van de internationale gemeenschap te voldoen.

De Europese Raad herhaalde de zorgen van de Raad Buitenlandse Zaken over de situatie in Mali en verwelkomde de aannname van VN-Veilighedsraadsresolutie 2071. Mede in het licht van deze resolutie sprak de Europese Raad de bereidheid uit op geïntegreerde wijze steun aan Mali te verlenen.

1) Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer